

EILĖRAŠČIAI

TEBŪNIE TARYTUM PASAKOJ

Aš esu. Mano siauras šešėlis
naktimis, lyg tiltas per nušviestą gatvę
lenkias ir laukia –

Tu gali sustoti ant jo ir žiūrėt
pro rėmus ramiai mėlynų šakų,
kaip mėnuo, tartum aureolė
sukas viršum tavęs ir kitų,
stovinčių tyliai tamsoj,
prie vielom išpintų tvorų,
į narvus panašių.

Jei esu, mano siauras šešėlis,
tebūnie naktimis, lyg tiltas per gatvę
tau ir kitiems,
kurių kojos negali priprasti,
prie medinių grindų –

Aš esu. Mano siauras šešėlis,
dienomis nekantrus, lyg jaunas medis,
ir stiebias aukštyn –

Tu gali jo pavėsy sustot ir klausyt,
kaip skamba susitikimai greiti,
ir ilgai nuaidi kiekvienas sudie,
kurių neturi nei tu, nei kiti,

suskirdusias lūpas kaitroj
atsargiai delnais dengdami,
ir visuomet vieni.

Jei esu, mano siauras šešėlis
tebūnie dienomis, lyg augantis medis
tau ir kitiems,
kurių tylinčias lūpas skaudžiai
pažymėjo kaitra –

ŽAIDŽIU SU VEIDRODŽIO ŠUKE

Veidas, kurį ranka keliu,
rusvas ir negražus –
jis išslys su visa įkyria šypsena,
jei ištiesiu pirštus
trokšdama būti viena.

Saulė, kurią rankoj laikiau,
maža ir aštri,
ir suduš, jei paleisiu ją,
norėdama būti tikra
vasara ir savimi.

Šaka, kurią rankoj supu,
žydi, bet vaisių nemegs –
ji palūš, jei palenksiu ją,
ano žiedo ieškodama,
kuriame dūzgiant bitę girdžiu.

Paukštė, kurią ranka sugavau,
nustebus, tyli...
ji užtrokš, jei glostysiu ją,
svajodama būti laisva
ir toli, toli –

Diena, kurią rankoj turiu,
kvepiant liepoms, penkta.
Ji paliks rausvą rėžį mano delne,
jei užgniaušiu ją,
ilgėdamos būti jauna,
taip jauna, kad galėčiau vėl grįžti į čia –

NIEKIENO ŽEMĖ

I

Bus ilgas ruduo vijokliams,
kurie nebeturi į ką atsiremt,
jie pašiurpę kabinsis į vėjus
ir sukris ant sugriautų namų pamatų,
po didžiosios šalnos –
ir juodom nesutraukomom virvėm
prisiriš prie jų –

Bus sunkus ruduo vynuogynams,
kurie nebegali savęs atiduot,

jų persirpusios, lipnios kekės
nusvirs iki pat šaknų,
po didžiosios šalnos –
ir garuos neragautas, nepalietas vynas
dienomis aitrus nuo šlaitų –

II

Niekieno Tu, palaimink mano lūpas,
kai Tave jos palies,
be šypsenos, neapykantos, skausmo
ir tylės – tylės –
ir bus, lyg sudžiūvę, pasimetusios sėklos,
laukiančios kantriai Tautosios drėgmės,
kad galėtų prigyti ir vėl gyvent –

Dar niekieno Tu,
palaimink mano lūpas,
kad jos neišduotų Tavęs –

NEBĖRA NIEKO SVETIMO

Nebėra nieko svetimo,
medis, kurio nepažinau, išaugo,
išsišakojo mano akyse –
jo dilginančių lapų audinys,
plonomis linijomis išsiraizgęs
kvėpuoja mano delnuose.
Ir prie sultingo, neragauto vaisiaus
įprato mano lūpos.

Nebėra nieko svetimo,
vaikai šviesiais, vaikai tamsiais veidais
dainuoja dainą apie pelę,
tą pačią, tik kita gaida –
ir žaidžia piemenukais, tiktai jų banda,
ne vilko, o žmonių piktų išgąsdinta –
jie vejasi ją gatvėmis pliaukšėdami
žaisliniais šautuvais, lyg botagu.

Nebėra nieko svetimo,
miestas, kurio neapkenčiau, didėja,
kabindamasis į skliautus,
ir plečiasi, užaugdamas balotus,
žmonių nepalietus laukus,

tiltais peršokdamas upes –
ir mano kraujuje įsimetė tas pats,
bevardžio miesto atkaklus
troškimas, dar ir dar gyvent.

Nebėra nieko svetimo –
ir niekad dar nebuvo manyje
tokia gaji, tokia saugi gimtoji žemė.

Priplaukoj švilpiant laivams,
brolis išgirsta praskubant traukinį,
pro mažą stotį, ir rašo –
apie savo vaikystę rašo,
didelėm, lygiom raidėm.

Priplaukoj švilpiant laivams,
po riešuto medžiu kieme
guli kniūbsčias negriukas – jo šiurkšti galva,
tarytum kokoso riešutas, vešlioje žolėje –
ir dainuojančiu savo balsu
jis kalbina tingų vėžlį, plaukti šituo
arba anuo, be vėliavos, laivu
į pietus pas savo senelį
į medvilnės laukus –

Priplaukoj švilpiant laivams,
kai žiūriu į brolio vaikystę,
spindinčią iš didelių, lygių raidžių
vienkartine šviesa,
vėl matau, kaip skurdžiam kieme keliavo
į pietus medvilnės rinkėjo anūkas
su vėžliu, plačia šypsena.

Priemiesty noksta persikų sodas
ir neleidžia senam žemaičiui užmiršti
rūgštinės obels klojimo gale –
jo suvytus burna ir dabar dar gardžiuojas
atsiminimuos rūgštim gaivia –
O popiečio saulėje tvinksta vaisiai,
pirmieji, mano kantriai auginti,
niekieno neragauti dar, gelsta sode –
Kai grįžtu, mano skraistė pilnai priskinta,
ir tebevirpa pirštuos soti šiluma,
kai sėduos ant laiptų šalia
savo seno kaimyno ir vėl klausaus,

kaip auga jo žodžiuos obuoliai ant rūgštinės,
kaip atgyja suvytus burna –
ir abiejų mūsų vasaros popietė
šviesi ir gera.

NIEKO NEATIDUOSIU

Nieko neatiduosiu –
užsiginsiu, kad turiu.
Savyje išnešiosiu,
katakombose išsaugosiu,
kad mano būtų žaidimo pradžia –
kai spindėdamas savo jėga,
Žvėris įslinks į areną,
galėčiau jį apakinti visu turimu –
išsaugotu, išnešiotu, neatiduoju,
kad būtų jam bedžiaugsmė
žaidimo pabaiga.

Dviejų brolių sesuo

niūniuodama lipdė iš molio ąsotį
pavasario atvertam beržui,
rudeniui apsunkusiam vynuogynui
ir trečiajam broliui,
tebelaukiamam,
Pasakų Joneliui.

Dviejų brolių sesuo

ilgesiu išdegino molio ąsotį,
žaliu kartėliu išpailė raštus
ir trokšta viduvasarį viena,
sulos skonį užmiršusi,
vynuogynų neišauginusi,
trečiojo brolio nesulaukusi,
ir skauda saujoj įdegusi
tuščio ąsočio ąsa –

Sesers nereikia turėti –

ji visuomet jausis nemylima,
ir laukdama trečiojo brolio,
nebesulaukiamo,
ji persekios tave
savo troškuliu ir ilgesiu,

ir įbrėš, ir išdegins tavyje
visų kalčių pavidalus,
ir tu būsi, tarytum totemas,
nesuprantamas, neatspėjamas, nejaukus.

Dviejų brolių žemė

priekaištaudama baigia išsiurbti
vaikystės beržą,
neįsirusį vynuogyną
ir svajones iš trečiojo brolio akių –

Dviejų brolių žemė
derliumi šaukėsi paveldėtojų,
bergždumu gynėsi nuo svetimų
ir žaliuoja visuos žemėlapiuos,
bevardė ir viena –
paveldėtojų neprisišaukusi,
svetimųjų neatsigynusi,
ji žaliuoja žemėlapiuos priekaištaudama –
ir klusniai, vis dar tebesvajodamas,
grįžta Pasakų Jonelis į ją –

Žemės nereikia mylėti –

ji visuomet jausis išduota,
ir, visom šaknim smaugdama savyje
tretįjį brolių,
ji persekios tave
savo derlium ir bergždumu,
ir augins, ir išaugins tavyje
neapykantą žmogui –
ir išaugins tave sau.

Dviejų brolių sesuo

užšalo, lyg gruodyje upė –
po ledu suskilęs ąsotis,
pašturpę žuvys, žvyras grubus
ir trečiojo brolio šešėlis,
suledėjęs tarp vandens žolių –
suledėjęs kartu su jomis.

Jūsų sesuo, lyg užšalusi upė –
Palaukit. Ir ji dabar laukia

skaudaus, pavasarėjančios nakties vėjo,
ir šilto, kaip peilio ašmuo į delną –
palaukit, neatiduokit,
užsiginkit, kad tebėra.
Užsiginkit, ir jūsų sesuo užsigynė,
tris kartus užsigynė, neraudodama,
kad paliktų čia, su jumis.

Dviejų brolių žemė

viską susigrąžino, visus prisišaukė,
priekaištaudama –
dabar ir ledynai grįžta į ją,
slenka nebesulaikomai,
pėda po pėdos –

Jūsų žemę užslinko ledynai.
Nelaukit. Ir ji nelaukė,
viską susigrąžindama,
visus prisišaukdama.
Išbraižykit savo delne
ir dylančios atminties vaizde
naują žemėlapi, be žalumos,
žmogaus veido pavidale.
Nelaukit. Ir žemė nelaukė,
ji buvo tik sau ištikima –
Nelaukit. Ledynus tirpdo
delčios šiluma –

Kiekvienas vaikas turi savo mėnulį,
su delčia ir pilnatim,
kad sulaužytų jį ir gailėtus,
grįždamas praeitin, –
kad išsaugotų jį ir gėrėtus savim,
atsigrįždamas.

Kiekvienas vaikas turi savo mėnulį,
dylantį, augantį tarp sapnų –
tik mano vaiko mėnuo nuskendo,
su pirmuoju šauksmu,
senolių upėj, užkeiktu lobiu...
Rankom supyliau pylimą,
prisišaukiau nuo marių žvejus –
ir trūko tinklai.

Greiti ratilai uždengė gelmę...
Surinkau visus brolelius,
pasakų užburtus ériukus,
jie gèrè, gèrè sudrumstą vandenį,
ir užspringo juo –

Mano vaiko ménuo
žèri, nuskendęs užkeiktu lobiu
senolių upės dugne...
Dabar gailimės mudu abu
kitų sulaužytų delčių –
dabar gèrimės mudu abu
išsaugotom pilnatim kitų,
eidami Mènulio gatve,
kur saulègrąžos žydi ir žydi,
pasąmonėj, po vandeniui, po žeme –

Nieko neatiduosiu –
užsiginsiu, kad turiu.
Savyje išnešiosiu,
katakombose išsaugosiu,
kad mano būtų žaidimo pabaiga –
kai apsvaigęs savo jèga,
Žvèris įsitemps arenoj,
galèčiau aiškiai ir garsiai
išpažint atkaklių kalba,
kad vis dar tebetikiu,
Žmogumi ir Gyvenimu –

Niekieno žemė

Mes kalbam išgelbètais žodžiais
Merdinèios mūsų kalbos –
ALGIMANTAS MACKUS

Išaugau austinį atsiminimų rūbą –
šalta ir nejauku.
Sudèvėjau medines klumpaites –
skaudžiai aštru ir skurdu.
Suklijavau visus praeities vaizdelius,
lyg spalvingus atsišaukimus,
ant vèjo plaèios kaktos –
teišpusto, teišzarsto juos –

Smagu, kaip niekad smagu.
Ir aš išeinu.

Nusekusioj upės vagoj,
žydi akmenys žmogaus akių spalva –
nuskendę peiliai žvejų žydi rūdim.
Atėjau basa ir klausaus
adyjant lietaus –
Tylu –

Saulė, lyg žiotys plėšrios žuvies,
prarijo debesį
ir žiūri į mane –
amžina ugnim rusendama,
anglėja krūmuos ir medžiuos sausra –

METAS DEGINTI. METAS DEGINTI
DEŠIMTMEČIAIS SKURDUŠĮ BERŽĄ
ATSIMINIMŲ NEDERLINGUOS LAUKUOS –
BERŽĄ BELAPI, BETOŠĮ IR BE SULOŠ,–
METAS LEISTI JAM AUGTI.

IR METAS DEGINTI DAIKTUS,
IŠDĒLIOTUS SAVY, LYG SENIENŲ KRAUTUVĒJ,
KURIEMS NET ŽODYNUOSE ŽODŽIŲ NĒRA –
METAS LEISTI JIEMS GRĪŽTI:

Atėjau į Niekieno Žemę –
Žemę tarp Jūsų ir Anų –
Žemę be vėliavų, be valstybės ženklų –
Atėjau į stirnos šuolio platumo žemę.
Jūs šaukiat mane –
neatsiliepiu.
Anie šaukia mane –
neatsiliepiu.
Noriu būti gyventoja
Niekieno Žemės,
noriu būt išjuokta
Jūsų ir Anų,
kad gyvenu be vėliavų,
be valstybės ženklų,
be žodžių augintų šiltadaržy,
be muziejinių daiktų –
Ir noriu pati išmokti juoktis,
būdama tarp Jūsų ir Anų.

METAS DEGTI. METAS DEGTI,
KUORŲ UGNIM, ĮSPĖJIMO RAKETOM –
METAS ĮSPĖTI SAVE.

Stirnos šuolio platumo žemė
skiria Jus ir Anuos –
Partizanas ir Banditas
skiria mus iškasta praraja –
Ugnimi, sausoje žolėje,
Niekieno Žemė išrašė sprendimą –
metalinė kruša įvykdė jį.

Ir palaidojau juos abu
Niekieno Žemėj, po kadugiu,
lyg dvynius –
O! kaip apkarto kadugio uogos,
nuo Anų ir Jūsų piktų šauksmų –

Tada suraikiau pilnatį,
didelėm, sultingom riekėm
(netrukus ir vėl prinoks kita),
ir valgėm sėdėdami po kadugiu ją,
žiūrėdami į tuščius šalmus –
ir šypsojomės: ar ne gera,
kad Niekieno Žemėje
amžinai ugniai rusenant,
net akyse sausra?

NIEKIENO ŽEMĖ SAUJOM DALINA
AMŽINĄ UGNĮ,
KAIP ŠEŠTOJI DIENA, PRIEŠ PRISIKĖLIMĄ,
DALINA RUSENANČIAS ANGLIS.

Esu Niekieno Žiemėje –
tik stirnos šuolis skiria mus –
bet žodžiai, žodžiai Anų ir Jūsų
augą, lyg javai, lyg piktžolės
savoje žemėje,
lyg kūdikiai motinų įsčiose,
atskiria mus –

Mano atsineštiniai žodžiai
nebeturi daiktų,
todėl tik Tau ir Tau,

ne Jums ir Aniems kalbu,
suanglėjusia medžio šaka
ženklus lyg nebylė brėždama
tarp Jūsų ir Anų –

METAS SUDEGINTI. METAS SUDEGINTI
ŽODŽIUS, KURIEMS DAIKTŲ NEBĖRA –
LYG RIEŠUTŲ KEVALUS IŠKRITUS BRANDUOLIUI,
LYG GĖLIŲ IR MEDŽIŲ ANKŠTIS,
KAI IŠBYRA SĖKLA,
LYG KAUTYNIŲ ŽIRGUS BE RAITELIŲ,
LYG APLEISTUS DEŠIMTMEČIAIS
NAMUS BE ŽMONIŲ –

Mano atsineštiniai žodžiai
nebeturi daiktų,
mano atsineštiniai daiktai
nebeturi vardų –
Noriu likti Niekieno Žemėje,
kad nebūtų namų,
kad nereiktų palikti ir išduoti jų,
kad nereiktų ilgėtis namų.

Į skliautą apverčiau šalmus,
tuščius, be galvų,
ir prilijo jie mėnulio šviesa –
Tik tada ir vėl pamačiau
Tave, save ir Tave –
Kaip pasikeitė mūsų veidai!
Juoko raukšlės daugėja juose,
juoko raukšlės gilėja juose –

Stirnos šuolio platumo žemėj,
žydi akmenys žmogaus akių spalva,
pikti peiliai žvejų žydi rūdim.
Niekieno Žemė rašo meilės prisipažinimą
sausoj žolėj ugnim,
Tau ir Tau ir Tau –
Aš priglaudžiu savo veidą,
besimokantį juoktis ir džiaugtis,
lyg antspaudą išrašytą anglim –

METAS SUSIDEGINTI. METAS SUSIDEGINTI,
KAIP PILĖNAMS PRIEŠ VERGIJĄ,
KAIP KOVOJANČIAM GETUI PRIEŠ MIRTĮ,

KAIP BUDOS VIENUOLIAMS PRIEŠ NETEISYBĘ –
METAS SUSIDEGINTI IR IŠLIKT.

Lieku Niekieno Žemėje,
kad nebūtų daiktų,
kuriems žodžių nebėra –
Lieku Niekieno Žemėje,
kad nebūtų žodžių,
kuriems daiktų nebėra –
Lieku Niekieno Žemėje,
kad nebūtų
nei Jūsų, nei Anų –
Tik Tu, ir aš, ir Tu,
ir mūsų kalba,
pakilusi paukščiu
iš pelenų –

Palikau išaugtinį atsiminimų rūbą
išeidama, lyg išnarą,
ir alsuoja kūnas
gyvenimu dar nepažintu –
be daiktų atsineštinių,
be žodžių atsineštinių,
be vėliavų, be valstybės ženklų –
mano kūnas trokšta tapti
panašus į Žmogaus,
kuris degė ir susidegino,
kad būtume Tu, ir aš, ir Tu –

Paleidau išdegintą paukštį
nuo sudėvėtų klumpaičių –
ir skardena jis Niekieno Žemėje
tarp Jūsų ir Anų,
pakilęs iš pelenų,
Tavo, ir mano, ir Tavo
kalba–

TIKROVĖ

Vakaras sunkias į miestą,
per tankią dūmų maršką,
pritvinkusiais lašais
ir plyšta –

Nekrūpčiok, prisiglausk prie manęs –
Aklai nutaškytais langais,
net namai glaudžias vienas prie kito
vis arčiau ir arčiau –
Žvėrynas saulėleidį plėšo vilkais,
žirafomis drasko medžių lapus,
drambliais išklampoja gėlynus –

Užsimerk,
paslėpki veidą mano glėby
ir nebijoki –
viskas praeis –
Nebijoki,
apstatytas miestas sargybom:
angelas su trimitu,
Dovydas su laidykle,
Don Kichotas su ietim
saugoja mus –

Greitai bus visai tamsu –
Greitai bus tingiai ramu –

Naktį vaikštau namų stogais,
braukiu miegančius paukščius nuo medžių viršūnių
ir ošiančių antenų tinklų –
naktį medžioju –
naktį miegot negaliu –
sukeičiu gatvių vardus
ir kryžkelių šviesas
pravažiuojantiems, praeinantiems
ir išmėtau kilpas ant visų kelių –
naktį medžioju –
naktį miegot negaliu –
kibirkščiuoja kailiai valkatų katinų,
kai jie glaustosi man apie kojas
ir pastumia mane –
Suklykia vėjarodė – O vėjo nėra –
Krentu į miglą šiltą ir saugią,
putojanti gatvė neša mane –
plaukiu paukščių šauksmų lydima,
pro sukeistas kryžkelių šviesas,
į rytą –
plaukiu plaukt nemokėdama –

Rytas kyla iš miesto,
šilta pieno puta –
balta pieno puta –
atsigerkim, dideliais gurkšniais –
dar kartą visi išsaugoti,
visi tebėra –
Atsigerkim,
tesulimpa lūpos
saldžia pieno puta –

Dieną praeinu pro save,
net galvos nepalenkdama –
dieną nepažįstu savęs –
dieną sau esu svetima.

Dieną renku su pensininkais
sužeistus paukščius miesto sode
ir matau, kaip trūkčioja jų sparnai
senukų drėgnose akyse,
mėlynais ir pilkais šešėliais –

Dieną dairausi savojo veido –

Dieną surenku su vaikais
benamius katinus, niūniuodama:
– išbėg, išbėg pelė iš urvo –
ir subraižytom rankom mojuodama
pravažiuojantiems ir praeinantiems –
laukiu, ar neprakalbina vienas jų manęs –

Dieną ieškau savęs –

Vakaras košias į miestą,
per susipynusių vielų tinklus,
tirštais lašais
ir limpa –

Nekrūpčiok, prisiglausk prie manęs –
Aklai apveltais langais,
net namai glaudžias vienas prie kito
vis arčiau ir arčiau –
Akligatviai verkšlena alkanais vaikais,
peiliais zvimbia į judančius taikinius

ir sirenomis ūbauja, ūbauja –

Nesiklausyk,
paslėpki galvą mano glėby
ir nebijoki –
viskas praeis –
Nebijoki,
apstatytas miestas sargybom:
Kainas su Abeliu,
šventoji su erškėčiais,
sesuo su dvylika juodvarnių
saugoja mus –

Greitai bus visai tamsu –
Greitai bus mieguistai ramu –

*Naktį vaikštau stogų briaunom,
lupinėju žvaigždes nuo skliautų,
mėtau jas tau į langą,
kad neužsnūstum,
kad skambėtų naktis
iki pat paryčių –
naktį budžiu –
naktį miegot negaliu –
Ištumiu savo šešėlį į Grįžulo Ratus
ir šaukiu: – važiuok,
nusibodo man saugot tave!
Tu vis krenti po traukinių
ir automobilių ratais,
tu pusiausvyros nebeturi!
Pasiimki mano žvaigždėtą skėtį
ir važiuok,
jau man gana, savižudžių ir nužudytų...
Nukabinsiu tau dar Sietyną
ir pašviesiu, tik važiuok!
Nukabinsiu Sietyną...
ir staiga – slystu,
slystu apledėjusiu Paukščių Taku,
į verpetais virbuliuojantį miestą –
rieda, rieda šokinėdami
oranžiniai, raudoni, gelsvi
šviesų kamuoliai,
lyg vaisiai paberti, gatve
į rytą spalvingą, smaguriaujantį –*

Rytas kyla iš miesto,
vaismedžiu įskiepytu,
vaismedžiu augančiu iš sodų visų –
nusiskinkim – atsikąskim –
dar esam visi kartu –
dar šį kartą visi –
atsikąskim, pasmaguriaukim!

Dieną praeinu pro save,
net nepažvelgdama –
dieną nepažįstu savęs –
dieną sau esu svetima.

Dieną už rankos vedžioju savo šešėlį –
traukia jis mane, tai pirmyn, tai atgal,
pro visas senienų krautuves,
kuriose parduoda medalius, žvaigždes
ir būgnus lietui prišaukti –
Dieną mano šešėlis ieško manęs –

Vidudienį mudu abu
pavargę susėdam po platanu pilku,
ir šešėliui užsnūdus, mąstau:
kada aš esu?
dieną ar naktį?
Ir nežinau ar išvis aš esu –

Raganauju –
niekas manęs nemokė,
ir nepaveldėjau –
išplėšiau paslaptį iš užgniaužtos saujos,
stingstančius pirštus
vieną po kito atlenkdama...
Švito Verbų sekmadienis,
kalė klevą genys,
vis garsiau ir greičiau –
Palik,
neišsinešk žolelių, žalčių ir driežų,
leisk man pavaduoti tave...

Švęstu vandeniu nuliejau tuščią delną,
kad patekėtų saulė,
kad pražystų rožė,
kad sudiltų delčia jame –
O pamačiau save:
dviburnę, vienaakę,
lyg suskilusiame veidrodyje...
Tapau įdukrinta.

Raganauju –
Saulėj garuoja džiūdamos
žolelės nuo nemigos, širdies dieglių –
žolelės, kad pavirstum vilkolakiu –
žolelės, kad prašvistų aptemę akys,
žolelės, kad aptemtų šviesios akys,
žolelės, žolelės...
ir driežai–

kaip grubiai,
traukiasi kaitroje jų ruplėta oda...
prigis raupai –
atkris raupai –
Stikliniuose induose nardo žalčiai...
jei paleisiu juos – prarasiu save,
jei laikysiu juos uždarytus –
užtrokšiu savyje...

Raganauju –
ir ką kita galėčiau veikti savaitgalį,
kai saulė nusileidžia,
kai pajuosta rožė,
kai delčia įsipjauna delne
ir negyja?

Nelygiom pirmapradėm raidėm,
nei liūdnai, nei giedrai, nei rimtai –
rašai, brauki, rašai prabėgom
ant patilčių, tvorų, sienų
ir manyje
padrikus sakinius,
kad paguostam save ir mane – –
kad galėtum kvėpuoti –

Tėvo nukaltu raktu
užrakinau duris,
kad niekas neįeitų –
migla aptraukiau akis,
kad nematyčiau liūdnu veidų,
neskaityčiau liūdnu eilėraščių –
perkūnu užtrenkiau ausis,
kad negirdėčiau skundų ir šauksmų –
žaisliniu vaikystės skydu prisidengiau,
kad iš baimės nesustotų plakus širdis –
Ir ramu –
Ir taip gyvenu –

Kartais negyvenu,
tik vaikštau šalia gyvenimo
ir stebiu,
kaip žmonės kenčia, neapkenčia,
myli žudo vėl myli,
ir nesuprantu nei savęs, nei kitų,
lyg mozaika sudėstyta –
tada atsidūstu, ir vėl gyvenu.

Noriu grįžti į praėjusį šimtmetį
ir surinkti viską, ką palikau –
brolio nebaigtą braižyt žemėlapi,
su kuriuo norėjom keliauti
į buvusias mūsų miestus abu –
senelės sapnininką,
kad galėčiau atsiginti nuo sapnų,
ir neištesėtus pažadus be vardų –
noriu grįžti į savo šimtmetį
ir kur nors, pagaliau, surast sau namus –
Tebūnie, ko niekad nebuvo –
Tebūnie, ko niekada nebus.

Paseno mano mirtis –
(mudvi vienmetės)
kadaise kai žaisdamos ėjom lenktynių,
ji vis už mane atsilikdama –
kartais net užmiršdavau, kad ji vejas mane,
kad mudvi žaidžiame –
sustojau atsikvėpti,
ir staiga ji čia –
stovi šalia lekuodama,

lyg medžioklinis šuo.

AKMUO

Jei paleisi mane, išslysiu naktin –
pasinersiu, lyg tvenkinin –
ir leisiu žuvim pelekais savo plaukus šukuot,
ir leisiu vandens vijokliams
dalį savęs atmatuot,
kad tvankų vidudienį
įbridę vaikai
turėtų ant ko atsistot,
kad nepanertų –
mano veidas bus kampuotas,
apsamanojęs akmuo –
ir motinoms bus ramu,
ir motinos nebijos –

Alsavau baime,
alsavau krūpčiojimais
nuo pirmos
savo atėjimo dienos,
godžiai įkvėpdama –
ir pradėjau dusti...
Jei paleisi –
ir kam tu laikai mane?
Neišlaikysi priešginą,
neišlaikysi trokštančią –
Noriu būt ir esu
akmuo – mestas į gyvą taikinį,
akmens – aštri briauna,
akmeniui – ištikima,
akmenį – pasirinkdama,
akmenimi – tikėdama,
akmenyje – suradau save.

Jei tik paleistum...
kam laikai,
sugniaužęs akmenį
ir delsi?
Jei paleistum –
kam laikai,
iškėlęs akmenį,
kaip Dovydas prieš Galijotą?
Ko lauki?

Nusivyki laidyklę iš mano plaukų,
ir išsukęs aukštai virš galvos,
svieski,
paleiski mane!

GINUOSI

Deginsiu miestą. Deginsiu savo miestą –
Po kiekvieno saulėleidžio jį apauga miškai
ir tankėja, tankėja –
pro belapių medžių kamienus
laužiasi staugdami vilkai,
šimtmetį išbadėję,
ir artėja. Artėja
gynimosi valanda ir vilkai.
Deginsiu miestą. Deginsiu savo miestą.

Šnara tamsoj nuo mano kvėpavimo
supilti iš lapų pylimai
ir laukia liepsnos –
džiūsta vėjui nuo mano prisilietimo
sukrauti į laužą apraudoti prisiminimai
ir laukia liepsnos –
verias namų langai nuo mano žvilgsnio,
lyg ugniavietės,
ir laukia liepsnos –
miškai, apaugę miestą, tankėja,
šimtmetį išbadėję vilkai artėja –
greitai miestas liepsnos.

Aš ginuos. Mano miestas dega.
Trykšta kibirkštys ir pradegina
žvaigždėmis nakties skliautus.
Tirpsta bažnyčių varpai, gausdamas laša
varis į belapius miškus.

Bėga pylimais liepsnos į vilkų nasrus,
lyg atvertus vartus –
šviečia ugniavietės į vilkų nasrus,
lyg atvertus vartus –
Aš ginuos. Mano miestas dega –
siurbia karštą varį šaknys miškų,
ugnimi springsta vilkai.

Rytas pirmos šalnos.
Tarp degėsių šilta.
Stoviu ant buvusių laiptų ir šveičiu,
vilko kailiu šiurkščiu,
suodis nuo tekančios saulės –
Rytas pirmos šalnos.
Tarp degėsių šilta.
Sėdžiu ant buvusio slenksčio ir klausaus,
kaip kalasi iš po žemės
naujų namų pamatai,
lyg žiemkenčiai rugiai –
Ilsiuosi po buvusiais medžiais,
apgynusi savo miestą –
pasotinti visam šimtmečiui
į mane sugrįžo vilkai –

Liūnė Sutema, *Sugrįžau*, poezijos rinktinė, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2009, Vilnius. p. 7–8, 9, 12–13, 32–34, 59–67, 85–91, 92, 104–105, 115–121, 128–129, 165, 192, 224, 226, 256.